

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни
“МАКРОЕКОНОМІКА”
(для бакалаврів)**

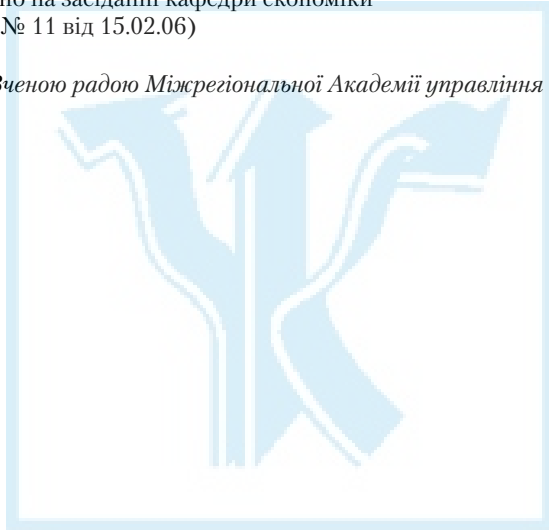
МАУП

Київ 2006

Підготовлено доцентом кафедри економіки *О. О. Довженко*
і професором кафедри економіки *Н. А. Малиш*

Затверджено на засіданні кафедри економіки
(протокол № 11 від 15.02.06)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Довженко О. О., Малиш Н. А. Методичні матеріали до семінарських занять з дисципліни “Макроекономіка” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2006. — 15 с.

Методична розробка містить пояснювальну записку, теми семінарських занять, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна “Макроекономіка” є продовженням вивчення основ функціонування економіки курсів “Політекономія” та “Мікроекономіка”.

Мета дисципліни — сформувати у студентів систему знань про механізми функціонування національної економіки на підставі сучасних макроекономічних теорій, які обґрунтовані світовою і вітчизняною наукою, та набути навичок для одержання досвіду макроекономічної практики.

У результаті вивчення курсу студенти повинні *знати*:

- теорію макроекономічної науки, її об’єкт, предмет і метод;
- основні макроекономічні показники та індикатори макроекономічного розвитку;
- базові моделі рівноваги та механізм складових макроекономічної політики: фіскальної, монетарної, зовнішньоекономічної, соціальної;

уміти:

- розраховувати та аналізувати основні макроекономічні показники;
- оцінювати стан розвитку економіки на основі макроекономічних показників;
- самостійно обґрунтовувати макроекономічну політику;
- використовувати і застосовувати знання, набуті у процесі вивчення дисципліни, у майбутній роботі та житті.

Предмет курсу — механізм функціонування національної економіки на основі поєднання ринкового саморегулювання та державного впливу на економічні процеси.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1

Тема. Макроекономіка як наука

Методичні вказівки. По закінченні вивчення теми студент повинен знати і визначати:

- місце макроекономіки в системі економічних наук;
- різницю між позитивною та нормативною макроекономікою;
- методологію макроекономіки;
- економічну систему та її складові.

Основні питання

1. Макроекономіка як складова економічної теорії. Національна економіка як об'єкт макроекономіки. Суб'єкти національної економіки. Економічна система та її механізми.
2. Предмет макроекономіки. Основні сфери макроекономіки. Функції макроекономіки. Позитивна і нормативна макроекономіка.
3. Методологія макроекономіки. Методи дослідження національної економіки. Закони макроекономіки. Макроекономічні показники. Номінальні та реальні змінні.
4. Модель кругопотоку як вихідна модель макроекономічного аналізу. Двосекторна модель кругопотоку. Державний і зарубіжний сектори у схемі кругопотоку.

Теми рефератів

1. Ринкова економіка та її сучасні моделі.
2. Історія формування макроекономіки як науки.
3. Філософія макроекономіки.
4. Макроекономіка та стабілізаційна політика.

Література [1; 4; 5; 12; 15; 21; 24]

Семінарське заняття 2

Тема. Система національних рахунків

Методичні вказівки. По закінченні вивчення теми студент повинен вміти і розуміти:

- методологічні основи та класифікації СНР;
- основні макроекономічні показники СНР;
- методологію обчислення основних макроекономічних показників за СНР України.

Основні питання

1. Національні рахунки як фактологічна база макроекономіки.
2. Основні групування СНР.
3. Інші показники національного обсягу виробництва: валовий національний продукт, чистий внутрішній продукт, національний дохід.

Теми рефератів

1. Динаміка ВВП України за останні десять років.
2. Баланс народного господарства: його недоліки порівняно із СНР.
3. Історичний екскурс у СНР.

Література [1; 4; 5; 12; 15; 24; 25]

Семінарське заняття 3

Тема. Номінальний і реальний ВВП. Індеси цін

Методичні вказівки. По закінченні вивчення теми студент повинен вміти і розуміти:

- як визначаються основні макроекономічні показники;
- різницю між показниками номінальний і реальний ВВП;
- значущість індекс цін ВВП та індекс споживчих цін;
- як розраховувати показники економічного зростання.

Основні питання

1. Валовий внутрішній продукт (ВВП). Методологія обчислення ВВП.
2. Номінальний і реальний ВВП.
3. Темп зростання ВВП і темп приросту ВВП.

Теми рефератів

1. Приклади розрахунку ВВП за різними методами.
2. Індекс споживчих цін та його значення для економіки.
3. Темпи зростання української економіки за останні 5 років.

Література [1; 4; 5; 12; 14; 19; 22]

Семінарське заняття 4

Тема. Макроекономічна нестабільність

Методичні вказівки. По закінченні вивчення теми студент повинен знати:

- визначення поняття ділового циклу (циклу ділової активності);
- структуру і тривалість ділового циклу;
- методологію обчислення показників ділового циклу, безробіття та інфляції;
- взаємозв'язок між безробіттям та інфляцією.

Основні питання

1. Економічні коливання та їх причини. Сутність і фази ділового циклу. Відхилення реального ВВП від потенційного рівня.
2. Безробіття. Негнучкість заробітної плати та її основні причини. Закон Оукена.
3. Сутність і види інфляції.
4. Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Крива Філіпса.

Теми рефератів

1. Соціально-економічні втрати від безробіття. Втрата і пошук роботи. Причини безробіття.
2. Рівень безробіття в різних країнах.
3. Соціально-економічні наслідки інфляції.
4. Антиінфляційні методи боротьби з інфляцією.

Література [1; 2; 4; 5; 12; 14; 18; 23]

Семінарське заняття 5

Тема. *Базова модель макроекономічної рівноваги “сукупний попит” – “сукупна пропозиція”*

Методичні вказівки. По закінченні вивчення теми студент повинен знати і визначати:

- поняття сукупного попиту та сукупної пропозиції;
- цінові та нецінові фактори зміни сукупного попиту та сукупної пропозиції;
- сукупну пропозицію в коротко- і довгостроковому періодах;
- рівновагу сукупного попиту та сукупної пропозиції.

Основні питання

1. Сукупний попит і його складові. Крива сукупного попиту. Причини від'ємного нахилу кривої сукупного попиту. Зміни обсягу сукупного попиту і зміни сукупного попиту.
2. Сукупна пропозиція. Крива короткострокової сукупної пропозиції та її переміщення. Чинники сукупної пропозиції в короткостроковому періоді.
3. Рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції.
4. Шоки попиту та пропозиції в моделі.

Теми рефератів

1. Нецінові чинники сукупного попиту. Переміщення кривої сукупного попиту.
2. Крива довгострокової сукупної пропозиції та її переміщення.
3. Збурення (шоки) сукупного попиту і сукупної пропозиції на прикладі економіки України.

Література [1; 5; 8; 10; 11; 16; 24]

Семінарське заняття 6

Тема. Функції споживання, заощадження, інвестицій

Методичні вказівки. По закінченні вивчення теми студент повинен знати і визначати:

- функції споживання, заощадження та інвестицій;
- граничні та середні схильності до споживання та заощадження;
- мультиплікатор інвестицій.

Основні питання

1. Дохід і споживання, що використовуються. Функція споживання. Функція заощадження. Гранична схильність до споживання. Гранична схильність до заощадження.
2. Інвестиції та їх роль у національній економіці. Функція інвестицій.
3. Мультиплікатор автономних втрат. Рецесійний та інфляційний розриви.

Теми рефератів

1. Чинники споживання і заощадження, що не пов'язані з поточним доходом.
2. Середня схильність до споживання. Парадокс Кейнса.
3. Роль інвестицій в економіці України.

Література [1; 2; 6; 12; 15; 18; 23; 24]

Семінарське заняття 7

Тема. Кейнсіанські моделі макроекономічної рівноваги

Методичні вказівки. По закінченні вивчення теми студент повинен знати і визначати:

- основні умови, що відображуються кейнсіанською моделлю макроекономічної рівноваги;

- рівновагу в кейнсіанській моделі макроекономічної рівноваги “кейнсіанський хрест”;
- рівновагу в моделі “вилучення — ін’єкції”.

Основні питання

1. Модель макроекономічної рівноваги “витрати — випуск”.
2. Модель макроекономічної рівноваги “вилучення — ін’єкції”.

Теми рефератів

1. Планові та фактичні сукупні витрати в моделі Кейнса.
2. Графічна інтерпретація моделі “витрати — випуск”.
3. Роль заощаджень та інвестицій за моделлю “вилучення — ін’єкції”.

Література [1; 2; 6; 10; 15; 25]

Семінарське заняття 8

Тема. Бюджетно-податкова політика та управління державним боргом

Методичні вказівки. По закінченні вивчення теми студент повинен аналізувати і обґрунтовувати:

- політику державних видатків, податкову політику;
- основні чинники формування державного боргу;
- вплив бюджетного дефіциту та державного боргу на економіку.

Основні питання

1. Сутність бюджетно-податкової політики. Види та ефективність бюджетно-податкової політики. Дискреційна і недискреційна фіскальна політика.
2. Мультиплікатори фіскальної політики.
3. Бюджетний дефіцит. Монетизація дефіциту.
4. Державний борг та його види.

Теми рефератів

1. Політика державних видатків і податкова політика як складові бюджетно-податкової політики.
2. Фактичний дефіцит. Структурний дефіцит. Циклічний дефіцит.
3. Довгострокові наслідки державного боргу.

Література [1; 4; 8; 12; 14; 24; 25]

Семінарське заняття 9

Тема. Гроші, банківська система та грошово-кредитна політика

Методичні вказівки. По закінченні вивчення теми студент повинен знати:

- структуру грошових агрегатів;
- як формується попит на гроші;
- як визначається рівновага на грошовому ринку;
- цілі, види, інструменти та трансмісійний механізм грошово-кредитної політики;
- сутність мультиплікаторів у грошовій системі.

Основні питання

1. Грошовий ринок та його структура. Механізм досягнення рівноваги на грошовому ринку, його графічна інтерпретація.
2. Сучасна банківська система. Грошовий (депозитний) мультиплікатор.
3. Грошово-кредитна політика держави, механізм її впливу на економіку. Політика “дорогих” і “дешевих” грошей. Основні інструменти грошово-кредитної політики.

Теми рефератів

1. Номінальні і реальні відсоткові ставки.
2. Банківська система України.
3. Національний банк, його функції.
4. Взаємозв'язок фіскальної і грошово-кредитної політики держави.

Література [3; 4; 7; 12; 15; 16; 17]

Семінарське заняття 10

Тема. Модель IS – LM для закритої економіки

Методичні вказівки. По закінченні вивчення теми студент повинен вміти і знати:

- як будувати криві IS і LM;
- основні умови, що відображає модель IS – LM;
- як формується рівновага в моделі IS – LM у короткостроковому періоді.

Основні питання

1. Модель IS – LM для закритої економіки.
2. Товарний ринок і крива IS.
3. Ринок грошей і крива LM.
4. Складові моделі IS – LM.

Теми рефератів

1. Бюджет і податкова політика в моделі IS – LM.
2. Грошово-кредитна політика в моделі IS – LM.
3. Порівняльний аналіз моделей AD-AS та IS – LM.

Література [3; 4; 9; 12; 13]

Семинарське заняття 11

Тема. Ринок праці і соціальна політика

Методичні вказівки. По закінченні вивчення теми студент повинен знати і розуміти:

- теорії ринку праці;
- роль профспілок на ринку праці;
- сутність соціальної політики;
- проблеми бідності в Україні.

Основні питання

1. Особливості ринку праці.
2. Теорії ринку праці.
3. Соціальна політика в Україні.

Теми рефератів

1. Відмінність класичної та кейнсіанської теорій ринку праці.
2. Прожитковий мінімум і мінімальна заробітна плата в Україні: динаміка і прогноз.
3. Соціальна спрямованість Державного бюджету України.

Література [3; 4; 8; 11; 13; 15; 19; 23]

Семинарське заняття 12

Тема. Моделі економічного зростання

Методичні вказівки. По закінченні вивчення теми студент повинен знати і розуміти:

- поняття, показники вимірювання та фактори економічного зростання;
- моделі економічного зростання.

Основні питання

1. Поняття та показники вимірювання економічного зростання. Загальна логіка і схема макроекономічної моделі зростання.
2. Модель макроекономічного зростання Харода–Домара.
3. Неокласична модель економічного зростання Р. Солоу.

Теми рефератів

1. Фактори економічного зростання.
2. Сучасна теорія економічного зростання.
3. Економічне зростання в Україні.

Література [3; 4; 9; 10; 16; 18; 22]

Семинарське заняття 13

Тема. Теорія міжнародної торгівлі. Торговельна політика

Методичні вказівки. По закінченні вивчення теми студент повинен знати і розуміти:

- різницю теорії абсолютної та порівняльної переваги;
- вигоди від зовнішньої торгівлі;
- умови зовнішньої торгівлі;
- тарифні і нетарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі.

Основні питання

1. Теорія абсолютної переваги. Теорія порівняльної переваги. Вигоди від зовнішньої торгівлі.
2. Тарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі. Імпортне мито.
3. Нетарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі. Квотування. Ліцензування.

Теми рефератів

1. Максимізація втрат від зовнішньої торгівлі за умови повної спеціалізації.
2. Рівноважна ціна на світовому ринку та обсяги торгівлі.
3. Експортне мито.
4. Експортні субсидії. Компенсаційне імпортне мито. Демпінг. Економічні санкції і торговельне ембарго.
5. Динаміка торговельної політики в Україні в поточному році, прогноз її розвитку наступного року.

Література [3; 7; 9; 12; 15; 24; 25]

Семинарське заняття 14

Тема. Обмінний курс. Платіжний баланс

Методичні вказівки. По закінченні вивчення теми студент повинен знати і розуміти:

- відмінності визначення номінального та реального обмінних курсів;
- як формується валютний ринок, які фактори обмінного курсу;
- структуру платіжного балансу;
- взаємозв'язок рахунків платіжного балансу.

Основні питання

1. Валютні курси і котировки. Ефективний номінальний обмінний курс. Двосторонній реальний обмінний курс.
2. Довгострокова рівновага: паритет купівельної спроможності. Валютний курс у короткостроковому періоді.
3. Структура платіжного балансу. Рахунок поточних операцій. Рахунок операцій з капіталом і фінансовий рахунок. Сальдо платіжного балансу.

Теми рефератів

1. Режими валютного курсу та валютна політика.
2. Рівновага на валютному ринку.
3. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Вплив економічної політики на платіжний баланс.
4. Ефективний номінальний обмінний курс. Двосторонній реальний обмінний курс.

Література [3; 8; 9; 12; 14; 17; 19]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

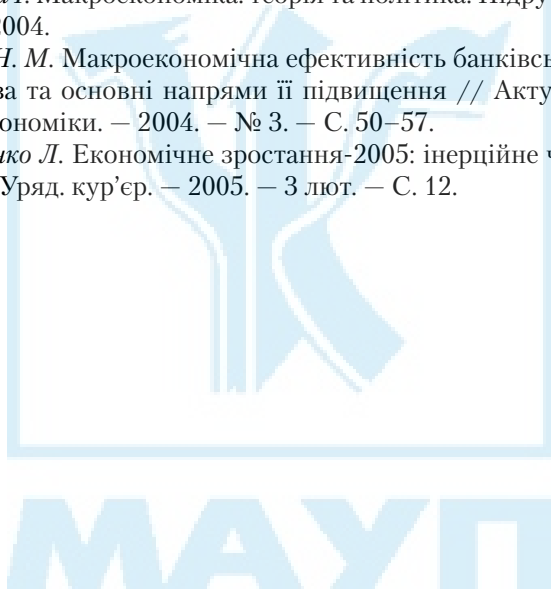
1. *Долан Э. Дж.* Макроэкономика=Macroeconomics / Э. Дж. Долан, Д. Линдсей / Пер. с англ. В. Лукашевича и др.; Под общ. ред. Б. Лисовика и др. — СПб.: Литера плюс, 1997. — 408 с.
2. *Луссе А.* Макроэкономика: Ключевые вопросы. — СПб.: Питер, 1999. — 240 с.
3. *Малиш Н. А.* Макроэкономика: Навч. посіб. — 2-ге вид. — К., 2004. — 180 с.

4. *Макроэкономика: Учебник* / Л. С. Тарасевич, В. М. Гальперин, П. И. Гребенников, А. И. Леусский; Под общ. ред. Л. С. Тарасевича. — 3-е изд., перераб. и доп. — СПб.: СПбГУЭФ, 1999. — 656 с.
5. *Мельникова В. І. Макроекономіка: Навч. посіб.* / В. І. Мельникова, Н. І. Климова. — 2-ге изд., виправ. і допов. — К.: Професіонал, 2005. — 400 с.
6. *Мэнкью Н. Г. Макроэкономика=Macroeconomics: Пер. с англ.* / Под общ. ред. Р. Г. Емцова, И. М. Албеговой, Т. Г. Леоновой. — М.: Изд-во МГУ, 1994. — 736 с.
7. *Небава М. І. Теорія макроекономіки: Навч. посіб.* — К.: ВД “Слово”, 2003. — 536 с.
8. *Панчишин С. Макроекономіка: Навч. посіб.* — К.: Либідь, 2001. — 616 с.
9. *Панчишин С. Макроекономіка: Тести і задачі.* — К.: Либідь, 2002. — 216 с.
10. *Савченко А. Г. Макроекономіка: Підручник для студ. екон. спец. вищ. закл. освіти* / Г. Савченко, О. Пухтаевич, М. Тітьонко. — К.: Либідь, 1999. — 288 с.
11. *Савченко А. Г. Макроекономічна політика: Навч. посіб.* — К.: КНЕУ, 2001. — 166 с.

Додаткова

12. *Макроекономіка: курс на упередження можливих кризових ситуацій* // Уряд. кур'єр. — 2005. — 25 січ. — С. 7.
13. *Арсенюк О. Правда і вигадки про монетизацію* / О. Арсенюк, А. Патенко // Вісник Національного банку України. — 2003. — № 2. — С. 4–6.
14. *Архангельський Ю. Про необхідність державного планування ринкової економіки* // Економіка України. — 2004. — № 3. — С. 47–52.
15. *Базилевич В. Макроекономіка: Підручник* / В. Базилевич, К. Базилевич, Л. Баластрик. — К.: Знання, 2004. — 851 с.
16. *Калюжний В. Пояснення парадоксів неокласичної моделі економічного зростання Р. Солоу* // Вісник Національного банку України. — 2005. — № 2. — С. 32–40.
17. *Козюк В. Проблеми макроекономічної політики у світлі формування глобальної рівноваги* // Економіка України. — 2004. — № 9. — С. 53–60.

18. *Корнієнко Є.* Платіжний баланс України: основні тенденції та їх економічне значення // Вісник Національного банку України. — 2005. — № 1. — С. 28–33.
19. *Крючкова І.* Фундаментальні чинники зміцнення реального ефективного обмінного курсу гривні // Вісник Національного банку України. — 2005. — № 1. — С. 16–21.
20. *Лобимцева С.* Концепция неоиндустриализма и экономическое развитие России // Экономист. — 2005. — № 4. — С. 21–32.
21. *Попович З.* Економічне зростання і перспективи інноваційного розвитку // Економіка України. — 2004. — № 12. — С. 41–47.
22. *Радіонова І.* Макроекономіка та економічна політика: Підручник для студ. екон. спец. ВНЗ. — К.: Таксон, 1996. — 240 с.
23. *Радіонова І.* Макроекономіка: теорія та політика: Підручник. — К.: Таксон, 2004.
24. *Роговая Н. М.* Макроекономічна ефективність банківського посередництва та основні напрями її підвищення // Актуальні проблеми економіки. — 2004. — № 3. — С. 50–57.
25. *Самсоненко Л.* Економічне зростання-2005: інерційне чи прискорене? // Уряд. кур'єр. — 2005. — 3 лют. — С. 12.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Теми семінарських занять.....	3
Список літератури.....	12

Зам. № ВКЦ-2561

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП